

Warszawa, 21.11.2010 r.

O p i n i a   p r a w n a

Przedmiot opinii: *Dodatkowa ochrona stosunku pracy na podstawie art. 39 k.p. a prawo do wcześniejszej emerytury*

Podstawa prawna:

ustawa z dnia 26.06.1973 r. kodeks pracy

Zleceniodawca opinii: Zrzeszenie Związków Zawodowych Energetyków

Podstawy faktyczne informacji:

zapytanie Zleceniodawcy

Stan faktyczny/Zapytanie

W którym momencie powstaje dodatkowa ochrona stosunku pracy w trybie art. 39 - „ochrona przedemerytalna”. Czy prawo do wcześniejszej emerytury obniża wiek, w którym pracownik zyskuje dodatkową ochronę stosunku pracy na podstawie art. 39 k.p.

Zgodnie z art. 39 kodeksu pracy:

Pracodawca nie może wypowiedzieć umowy o pracę pracownikowi, któremu brakuje nie więcej niż 4 lata do osiągnięcia wieku emerytalnego, jeżeli okres zatrudnienia umożliwia mu uzyskanie prawa do emerytury z osiągnięciem tego wieku.

Na tle powyższego zapisu powstały wątpliwości w zakresie ustalania daty początkowej okresu ochrony, szczególnie, iż ww. przepis ulegał w przeciągu ostatnich kilkunastu lat pewnym zmianom. Zatem nawet orzeczenia Sądu Najwyższego wydawane na jego podstawie, mogą - w zależności od sprawy i okresu orzekania - dotyczyć innej jego treści.

Zaznaczyć przy tym należy, iż początkowo Sąd Najwyższy stał na stanowisku, iż ochrona nie przysługiwała przed nabyciem prawa do wcześniejszej emerytury (szczególnie, iż w mowie potocznej pod tym pojęciem kryją się różne rodzaje i formy przejścia na emeryturę).

Obecnie, na podstawie orzecznictwa uznaje się, iż w przypadku:

- **obniżonego wieku emerytalnego przewidzianego w ustawie** (dotyczy to w szczególności emerytur górniczych, kolejowych, a także uzyskiwanych w związku z pracą w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze, kiedy ustawa wskazuje na określony niższy wiek, którego osiągnięcie umożliwia uzyskanie emerytury) – **ochrona emerytalna przysługuje przez 4 lata przed osiągnięciem tego (obniżonego) wieku.**
- **w przypadku innego typu wcześniejszej emerytury**, kiedy to możliwość przejścia na nią przysługuje jako uprawnienie pracownika (z uwagi na przykład na osiągnięcie określonych lat pracy) – **ochrona emerytalna przysługuje dopiero przez 4 lata do osiągnięcia normalnego wieku emerytalnego.**

Ważna jest także druga przesłanka przepisu, czyli to, czy okres zatrudnienia umożliwia pracownikowi uzyskanie prawa do emerytury z osiągnięciem tego wieku – co także budzić może wątpliwości co do faktycznego podlegania ochronie, w konkretnych przypadkach. Ochrona przedemerytalna nie ma bowiem charakteru bezwzględnego i uznaje się, iż ma zapobiegać sytuacji, w której pracownik pozostaje bez środków do życia i możliwości zatrudnienia, a żadne inne świadczenia mu nie przysługują. Ma służyć „dopracowaniu” do emerytury. Co więcej, pracownikowi taka ochrona przysługuje jedynie raz. Zatem także pobieranie emerytury z jakiegokolwiek tytułu – z oczywistych względów - wyklucza pozostawanie w ochronie przewidzianej w art. 39 kodeksu pracy.

W przypadku pracownika zatrudnionego w warunkach szczególnych, który zgodnie z ustawą ma prawo do uzyskania emerytury w **obniżonym wieku emerytalnym, ochrona przysługiwać będzie przed osiągnięciem tego obniżonego wieku i zakończy się z chwilą osiągnięcia tego wieku.**

Natomiast, w przypadku pracownika, który nie osiągnął obniżonego wieku emerytalnego (lecz miał prawo do wcześniejszej emerytury na zasadach uprawnienia z tytułu lat pracy) jest on chroniony dopiero przez 4 lata do osiągnięcia normalnego wieku emerytalnego.

Wobec powyższego, w przedstawionym stanie faktycznym, jeżeli elektromonter podlega prawu do tzw. „wcześniejszej emerytury” z tytułu pracy w warunkach szczególnych, ochrona

przedemerytalna przysługuje pomiędzy 56 a 60 rokiem życia, a po osiągnięciu tego obniżonego wieku emerytalnego, tj. 60 lat – przestanie obowiązywać.

W każdym przypadku ostateczna ocena, czy dany pracownik podlega w danym okresie - ochronie przedemerytalnej – zależy od tego, jaka jest podstawa do skorzystania z wcześniejszej emerytury, kiedy upływa okres zatrudnienia umożliwiający uzyskanie prawa do emerytury, a także, czy pracownik ma już ustalone prawo do emerytury i czy okres zatrudnienia np. w warunkach szczególnych nie budzi wątpliwości.

doradca prawny
Marcin Szymanek

